

Obvodný notársky úrad v Bystričanoch (1869) 1871 – 1945 (1951)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10242	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný notársky úrad v Bystričanoch	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1869) 1871 – 1945 (1951)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	4,40 bm (95 kusov úradných kníh, 7 registratúrnych pomôcok, 22 archívnych škatúľ spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný notársky úrad v Bystričanoch	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Inštitúcia notárskych úradov má bohatú históriu. Je to jediná inštitúcia, pri ktorej nie je možné presne určiť hranicu začiatočného pôsobenia, keďže s funkciou notára sa stretávame už od 13. storočia. Notár bol dosadzovaný alebo volený na základe zvykového práva alebo privilégií. Po revolúcii v rokoch 1848 - 1849 sa mení postavenie notára voči richtárovi. Obecný notár je naďalej zamestnancom obce, avšak menuje ho stoličná vrchnosť a prísahu skladá do rúk slúžneho. Viaceré obce, ktoré si volili spoločného notára, boli povinné postarať sa v sídle notariátu o kanceláriu, v ktorej vykonával úradné povinnosti vo vymedzených hodinách. Cisársky patent z roku 1859 potvrdil úrad obecného notára a ustanovil jeho menovanie na návrh obecného predstavenstva štátnou vrchnosťou. Notár vypomáhal v slúžnovskom úrade, vo	Dejiny správy pôvodcu

		<p>svojom úrade viedol podací protokol (dnes registratúrny denník) a index, spolu s richtárom podpisoval všetky podania a správy pre slúžnovský úrad, viedol účtovnú evidenciu a mal pôsobnosť v súdnictve v sporoch do 10 zlatých. Zákonný článok 18 z júna 1871 povýšil verejnosprávne postavenie notára tým, že mu zaistil hlasovacie právo v obecnom výbore, ustanovil ho za člena obecného predstavenstva, stanovil najnižší možný plat 400 zlatých ročne, byt a doživotné zvolenie zastupiteľstvom obcí z uchádzačov prihlásených sa na základe súbehu. Zákonom č. 22 z roku 1886 o obecnom zriadení bolo vymedzené postavenie notára, pomer k orgánom obcí ako aj jeho kompetencie. Aj keď zákon hovorí ešte stále o notárovi a nie o notárskom úrade, už na základe zákona z roku 1871 môžeme notára chápať ako samostatnú inštitúciu – notariát. Od roku 1886 sa ťažisko vybavovania administratívy presúva z obecných domov do úradovní obecných a obvodných notárov. Do ich kompetencie postupne pribúdali agendy ako: obecné a poľné súdnictvo, vojenská agenda, úprava pracovných pomerov, vydávanie pracovných knížiek hospodárskej čel'ade, sirotská agenda, záležitosti lesov, škôl, chudobných, poľnohospodárska, veterinárska, vyst'ahovalecká agenda a na základe čl. 33 z roku 1894 aj matričná agenda. Organizácia notárskeho úradu bola dobudovaná kancelárskym poriadkom pre obce vydaným Ministerstvom vnútra Uhorska pod číslom 126 000/1902, ktorý obsahoval aj povinnosti notára. Ďalším zákonom č. 211 z 22. marca 1920 sa obecní a obvodní notári stali štátnymi zamestnancami menovaní ministrom vnútra. Kompetencie notárskych úradov sa rozšírili po vzniku nového okresného úradu 1. januára 1923 o finančnú správu, všeobecné sčítanie ľudu, pohyb obyvateľ'stva atď.. Zákonom č. 190/1939 Sl. z. bolo do kompetencie obecných a obvodných notárskych úradov presunutých z kompetencií okresných úradov až 33 rôznych záležitostí. Názov úradu notára na obecný a obvodný notársky úrad ustálil zákon z 19. mája 1941 č. 91/1941 Sl. z.. Pôsobnosť Obvodného notárskeho úradu v Bystričanoch sa vzťahovala na obce Bystričany s osadami Chalmová a Vieska, Čereňany s osadou Fančová, Dolný Kamenec, Horný Kamenec a Zemianske Kostol'any s osadou Dolné Lelovce. Od 1. októbra 1932 boli Čereňany v zmysle výnosu Ministerstva vnútra č. 20454/1932 z 31. marca 1932 a výnosu Krajského úradu v Bratislave č. 12072/1932 prez. ako i výnosu č. 19339/1932 prez. z 8. septembra 1932 a na základe jednohlasného súhlasu občanov, ktorí sa vyjadrili v referende dňa 4. septembra 1932, odčlenené z Obvodného notárskeho úradu v Bystričanoch a pripojené k oslianskemu notariátu. Sídlnou obcou notariátu boli Bystričany. V roku 1931 sa obce Dolný a Horný Kamenec neúspešne domáhali preloženia sídla do Zemianskych Kostolian. Posledným vedúcim notárskeho úradu bol Rudolf Šimko, ktorý viedol úrad od tridsiatych rokov. Obvodný notársky úrad v Bystričanoch bol zrušený 4. apríla 1945, oficiálne nariadením povereníctva vnútra SNR č. 26/1945 Sb. zo 7. apríla 1945. Jeho právnym nástupcom sa stal Obvodný úrad miestnych národných výborov v Bystričanoch</p>	
--	--	--	--

		a Rudolf Šimko sa stal jeho vedúcim.	
3.2.3.	Archival history	<p>Písomnosti, ktoré vznikli z činnosti Obvodného notárskeho úradu v Bystričanoch boli ukladané podľa kancelárskeho poriadku pre notárske úrady (nariadenie uhorského ministerstva vnútra č. 126 000/1902 B. M.) v registratúrnom stredisku. Na základe tohto poriadku notár prijímal došlú poštu, ktorú otváral, overoval a vybavoval. Viedol administratívny protokol, do ktorého zapisoval všetky podania, prichádzajúce obciam alebo priamo jemu. Spisy protokoloval chronologicko-numericke, pričom spisy vzťahujúce sa na jednu vec pripájal k jednému číslu. Ku každému podaciemu protokolu (dnes registratúrny denník) sa musel viesť abecedný index. Z protokolovania boli vyňaté priestupkové záležitosti ako aj tie druhy, pre ktoré sa viedli zvlášť evidencie. Kancelársky poriadok prikazoval vždy na konci roka tieto evidencie zaprotokolovať v registratúrnom denníku. Nemuseli sa protokolovať zápisnice obecného zastupiteľstva, obecnej rady, komisií, doručky, zbierky zákonov, nariadení, úradné noviny, oznamy, spisy nevyžadujúce vybavenie a obežníky. Účtovnú agendu tvoril v rámci roka súbor písomností ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár, viažuci sa k hlavnej knihe obecného hospodárenia. S touto agendou mohol manipulovať len notár, pre každú jednu obec mal na každý rok vytvorený jeden fascikel. Samostatným oddelením bola aj súdna a matričná agenda. Samotný fond mal osobitnú históriu. Po ukončení činnosti notárskeho úradu všetky záznamy prevzal právny nástupca Obvodný úrad miestnych národných výborov v Bystričanoch. V roku 1949 v dôsledku územnej reorganizácie, vznikom krajského zriadenia celý obvod úradu MNV sa stal súčasťou novovytvoreného okresu Partizánske. Fond notárskeho úradu prešiel do archívnej starostlivosti tamjšieho archívu, ktorý prevzal len jeho časť v roku 1954. Prevažnú väčšinu fondu ponechal v MNV v Kamenci pod Vtáčnikom, ktorý časť týkajúcu sa svojej obce prebral od MNV v Bystričanoch v roku 1950. Fond sa do archívu dostal po častiach až v roku 1962 na základe úprav Slovenskej archívnej správy.</p>	Dejiny archívneho fondu
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Fond do archívu prevzali jeho zamestnanci postupne. Dňa 20. júla 1962 odovzdal jeho prevažnú časť na základe preberacieho protokolu Okresný archív Topoľčany so sídlom v Uhrovci, pobočka Partizánske. Prírastok zapísaný pod číslom 90 tvorilo osem úradných kníh z rokov 1925 – 1939; 26 protokolov, 1919 – 1944; 25 indexov, 1922 – 1944; 166 balíkov a 72 fasciklov spisov 1897 – 1944. Nasledujúci prírastok zapísaný pod číslom 94 odovzdal dňa 4. augusta 1962 MNV v Bystričanoch preberacím protokolom č. OA187/1962. V tom istom roku 21. augusta pod číslom 107 bol v prírastkovej knihe zapísaný prírastok odovzdaný MNV v Kamenci pod Vtáčnikom. Nie je však uvedené, čo bolo prevzaté a v akom množstve. Dňa 20. apríla 1964 pod číslom 151 sú zaevidované tri administratívne protokoly z rokov 1923 – 1925, ktoré boli vyčlenené z Obvodného notárskeho úradu v Oslanoch. Na základe preberacieho protokolu zo 7. októbra 1965 Okresný archív v Bojniciach prevzal od Okresného archívu Topoľčany v Uhrovci</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov

		aj písomnosti Obvodného notárskeho úradu v Bystričanoch. Prírastok pod číslom 196 tvorila jedna evidencia členov obecnej rady v Čereňanoch z roku 1932, päť administratívnych protokolov z rokov 1907, 1941 – 1945, jeden administratívny index z roku 1923 a dva balíky účtovných dokumentov z rokov 1941 – 1944. Ďalší prírastok pod číslom 1034 zo dňa 15. mája 1991 bol odovzdaný Obecným úradom v Zemianskych Kostolčanoch na základe Zápisnice o skartačnom konaní zo dňa 11. júna 1991, č. ŠOKA-224/1991-04 a tvorilo ho 0,02 b. m. spisov (trestné listy) z rokov 1923 – 1944. Posledný prírastok zaevidovaný 28. februára 2012, pod prírastkovým číslom 1626, spis č. A/VI-2/2012/00039 tvorilo 11 úradných kníh – štátnych matrik z rokov 1895 – 1906, ktoré odovzdal Obecný úrad v Bystričanoch.	
3.3.1.	Scope and content	Archívny fond obsahuje zápisnice obecných zastupiteľstiev, zápisnice obecných rád, evidencie o nadobudnutí a strate štátneho občianstva, príslušníkov obcí, domovských listov, cudzincov, cestovných pasov, domových čísiel, spolkov, trestaných, sirôt, stavebných povolení, vojnových poškodencov, dopravných prostriedkov, požiarov, zbrojných listov, dôverné (prezidiálne) a administratívne protokoly (registratúrne denníky), dôverné a administratívne spisy týkajúce osobných záležitosti zamestnancov notariátu, sťažnosti na nich, správy o priebehu osláv štátneho sviatku (28. október) a narodenín prezidenta republiky, sledovanie cudzincov v obciach, výkazy nezamestnanosti ako aj starostlivosť o nich (stravovacie, chlebové, zemiakové akcie), činnosť politických strán, stavba obecného domu v Zemianskych Kostolčanoch, zriaďovanie osvetových komisií, samosprávne záležitosti obcí (voľby, dosadzovanie starostov, vládnych komisárov, rozpúšťanie obecných zastupiteľstiev), prenajímanie poľovného práva, úpravy na železnici Prievidza - Topoľčany, živnostenské záležitosti, vystažehovalctvo, školské, sociálne pomery, zber textilných odpadkov, súpisy robotníkov, chorých, kameňolomov a baní, mobilizácia, zásobovanie obyvateľstva, sirotské záležitosti, majetkové inventáre obcí, záverečné účty, hlavné účtovné knihy obcí, rozpočty a matriky. Archívne dokumenty sú zdrojom informácií o politickom, spoločenskom, kultúrnom a hospodárskom vývoji obcí patriacich do Obvodného notárskeho úradu v Bystričanoch, ale slúžia aj k poznaniu sociálnych pomerov, zdravotníctva, rozvoju školstva, vystažehovalctva do cudziny za prácou, pomerov počas dvoch svetových vojen a postaveniu židov za Slovenského štátu.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Vnútročné vyradovanie prezidiálnych spisov urobil Jozef Bilčík, administratívnych spisov Oľga Bražinová počas spracovávania fondu v roku 1962. Predmetom vyradenia boli duplicitné a multiplicitné spisy.	Vyradovanie a hodnotenie

3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	<p>Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený skupinovým inventárom v štruktúre:</p> <p>Obvodný notársky úrad v Bystričanoch:</p> <p>I.Knihy A. Správne B. Evidenčné</p> <p>II. Spisový materiál 1.registratúrne pomôcky a) dôverné (prezidiálne) b) administratívne</p> <p>2.Spisy a) dôverné (prezidiálne) b) administratívne</p> <p>III. Účtovný materiál A.Evidenčné knihy B.Účtovné knihy a) Bystričany b) Chalmová c) Dolný Kamenec d) Horný Kamenec e) Vieska f) Zemianske Kostofany</p>	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania

			reprodukcí
3.4.3.	Language/scripts of material	maďarský, slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Fond bol síce vojnovými udalosťami narušený a časovo je medzerovitý, ale je v dobrom fyzickom stave.	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Jozef Bilčík, Oľga Bražinová: Obecné a obvodné notárske úrady (1869) 1871 – 1945 (1955), skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 500. Okresný archív Prievidza v Bojniciach, Jozef Bilčík: Obvodný notársky úrad v Bojniciach RH a dejiny KSČ 1896 – 1944, tematický katalóg, Bojnice 1964, evid. č. 535. Štátny okresný archív Prievidza so sídlom v Bojniciach. Kolektív zamestnancov: Politické, odborové a masové strany, organizácie a spolky v okrese Prievidza, I. diel 1918 – 1945, tematický katalóg, Bojnice 1987, evid. č. 2301. Štátny okresný archív Prievidza so sídlom v Bojniciach. Kolektív zamestnancov: Politické, odborové a masové strany, organizácie a spolky v okrese Prievidza, II. diel 1918 – 1945, tematický katalóg, Bojnice 1987, evid. č. 2302. Štátny okresný archív Prievidza so sídlom v Bojniciach. Kolektív zamestnancov: Politické, odborové a masové strany, organizácie a spolky v okrese Prievidza, III. diel 1918 – 1945, tematický katalóg, Bojnice 1987, evid. č. 2446. Štátny okresný archív Prievidza so sídlom v Bojniciach. Kolektív zamestnancov: Politické, odborové a masové strany, organizácie a spolky v okrese Prievidza, IV. diel 1918 – 1945, tematický katalóg, Bojnice 1987, evid. č. 2447.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of	Tekovská župa 1540 - 1922	Súvisiace jednotky

	description	Slúžnovský úrad v Oslanoch 1851 – 1926 Okresný úrad v Prievidzi (1884) 1923 – 1945 (1961) Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991) Obvodný úrad miestnych národných výborov v Bystričanoch (1941) 1945 – 1950 (1951) Miestny národný výbor v Bystričanoch 1946 – 1990 Miestny národný výbor v Dolnom Kamenci 1945 - 1954 Miestny národný výbor v Hornom Kamenci 1946 - 1954 Miestny národný výbor v Zemianskych Kostoľanoch 1946 – 1990 (1991)	opisu
3.5.4.	Publication note	Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spríevodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topoľčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. <i>Informatívny spríevodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i> . Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívniectva a spisovej služby, 2001, 346 s. Tóthová, Vlastimila: Kameneckí handráři. In <i>Vlastivedný zborník Horná Nitra</i> , 1964, č. 2, s. 41-53. Ľ. Juck – O. Bešš: Z dejín obcí oslianskej oblasti. In <i>Vlastivedný zborník Horná Nitra</i> , 1970, č. 5, s. 93 – 168. Kolektív autorov: <i>BYSTRICĀNY Dianie v obci od prvopočiatkov</i> . Obec Bystričany, 2010, 217 s.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Časť fondu usporiadal v júni 1955 archivár Okresného archívu v Partizánskom Štefan Paninár. Po scelení fondu v Okresnom archíve Prievidza sídliačeho v zámku v Bojniciach ho usporiadali a spracovali v roku 1962 archivári Jozef Bilčík a Oľga Bražinová. Spracovatelia brali ohľad na prevahu rokov, takže evidencie, vo vedení ktorých pokračoval aj právny nástupca notárskeho úradu pričlenili k fondu Obvodný notársky úrad v Bystričanoch. Vo fonde nástupcu Obvodný úrad miestnych národných výborov v Bystričanoch ponechali prezidiálny protokol z rokov 1940 – 1951 ako aj spisy a účtovné záznamy z roku 1945. Celý fond Obvodný notársky úrad v Bystričanoch v roku 1988 reinventarizovala Eta Ivaničová, ktorá doplnila dodatky odovzdané pri vyradovaní MNV a dopísala do inventára čísla spisov. V rámci reinventarizácie Eta Ivaničová nevypracovala nový inventár, ale všetky zmeny zapísala ceruzkou v pôvodnom inventári. Opis fondu vyhotovila Zuzana Kotianová v apríli 2018.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	27. 04. 2018	Dátum vyhotovenia

			opisu
--	--	--	-------